

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และจิตใจของประชาชน ซึ่งจะประสบผลสำเร็จช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับ การศึกษาของบุคคลหรือประชากรของประเทศ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้า อยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (2520 : 3) ตอนหนึ่งว่า

"การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ กำนินยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบไปด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศ ย่อมทำได้สะดวกราบรื่นได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว"

การจัดการศึกษาในประเทศไทย ถือว่าหลักสูตรเป็นแม่บทสำคัญ มีกรมวิชาการ กระทรวง ศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่จัดทำหลักสูตรทุกระดับที่ต่ำกว่าระดับอุดมศึกษา และใน ระดับอุดมศึกษาก็มีทบวงมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตร จากผลการ เปลี่ยนแปลงแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 จึงทำให้งานวิชาการของโรงเรียนเปลี่ยนแปลงไปมาก โดยก่อนนั้นมุ่งให้ผู้เรียน มีความรู้ทางด้านวิชาการเป็นสำคัญ แต่ปัจจุบันมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพควบคู่กัน ไปด้วย การปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนจึงได้เปลี่ยนแปลงไปด้วย

การจัดการศึกษาในประเทศไทยตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (2520 : 6) แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา

สำหรับการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา รัฐมนตรีขยายแถลงไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ข้อ 32 ระบุว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาหลังระดับประถมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจและความถนัด

เพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 การจัดการเรียนการสอนตามแบบหลักสูตรทั้งสองฉบับนี้เป็นแบบกว้างและจบในตัวเอง คือเมื่อนักเรียนจบชั้นประโยคมัธยมศึกษาไปแล้ว ก็จะสามารถศึกษาต่อหรือจะประกอบอาชีพก็ได้ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลของโรงเรียนจึงต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย ผู้ปฏิบัติงานวิชาการต่าง ๆ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ

ส่วนการพัฒนาการบริหารและการจัดการศึกษา มีการมอบอำนาจให้ผู้บริหารการศึกษามีอำนาจในการตัดสินใจมากขึ้น กระจายอำนาจในด้านการวางแผนและการจัดการศึกษาไปยังส่วนภูมิภาค แต่อำนาจการตัดสินใจและการบริหารส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในส่วนกลาง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2529 : 14-19)

กรมสามัญศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดและส่งเสริมการศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สรุปได้ว่า สนับสนุนให้มีการวางแผนระยะยาวทางการศึกษา มีการกำหนดปริมาณการรับนักเรียนให้เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่นและความเสมอภาคทางการศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคม โดยคำนึงถึงสัดส่วนการจัดการศึกษาระหว่างรัฐกับราษฎร์ และกำหนดนโยบายทางด้านการวิชาการขึ้นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ว่า ปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนให้มีคุณภาพใกล้เคียงกันโดยดำเนินการวางแผนระยะยาวเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และกำหนดเขตโรงเรียนอย่างแท้จริงรวมทั้งการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียน (กรมสามัญศึกษา 2524 : 58-60)

จากสภาพปัจจุบันและปัญหาตามเอกสารแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. 2530 (คณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา 2530 : 1-4) กล่าวว่า เดิมจังหวัดฉะเชิงเทรามีลักษณะสภาพสังคมเป็นแบบชนบท อาชีพหลักของประชากรคือเกษตรกร แต่ในปัจจุบันสภาพสังคมกำลังเปลี่ยนแปลงจากการเกษตรไปสู่สภาพสังคมเกษตรกึ่งอุตสาหกรรม (semi agro-industry) มีความหลากหลายในอาชีพต่าง ๆ ทั้งทางด้านการผลิตสัตว์ เช่น การเลี้ยงกุ้ง การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงโคนม และการทำพืชสวน เช่น การทำนา การทำสวนมะม่วง เป็นต้น ซึ่งอาชีพเหล่านี้ได้มีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการดำเนินการ สามารถทำรายได้ให้แก่จังหวัดฉะเชิงเทราได้หลายร้อยล้านบาท นอกจากนี้

จังหวัดฉะเชิงเทรายังเข้าอยู่ในโครงการอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (eastern seaboard) ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) จึงทำให้เกิดการลงทุนสร้างโรงงานอุตสาหกรรมผลิตสินค้า ประเภทอุปโภคบริโภคทั้งเพื่อใช้ใน ประเทศและเพื่อส่งออกมากมาย เช่น โรงงานแปรรูปไข่ผง โรงงานผลิตอาหารสัตว์ โรงงานผลิต หม้อแปลงไฟฟ้า โรงงานผลิตรองเท้า เป็นต้น และสิ่งที่ตามมาก็คือ ปัญหาต่าง ๆ ทั้งทางด้านมลภาวะ ระบบนิเวศน์วิทยา การปรับตัวของประชากรให้เข้ากับสภาพเศรษฐกิจและสังคม และโดยเฉพาะ ทางด้านการจัดการศึกษา ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการเรียนการสอนให้เข้ากับความ เป็นจริง ตามสภาพของสังคม แต่ที่ประสบกับปัญหาการพัฒนาและการจัดการศึกษาในสภาพการณ์ปัจจุบันหลาย ประการด้วยกันคือ

ด้านความเสมอภาคทางการศึกษา นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาเข้าศึกษาต่อในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวนต่ำกว่าเกณฑ์รวมของประเทศ คือ 43% จาก 44% เนื่องจากปัญหาทาง เศรษฐกิจของผู้ปกครอง ในบางท้องที่ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา และเนื่องจากจังหวัดฉะเชิงเทรามีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร มีความสะดวกสบายในการคมนาคม จึงเกิดภาวะการเคลื่อนย้ายตัวของประชากรบางส่วนในการเข้าไปเรียนต่อในสถานศึกษา ของกรุงเทพมหานคร

ด้านคุณภาพการศึกษา กระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษายังไม่สอดคล้อง กับสภาพเศรษฐกิจและสนองความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง มาตรฐานคุณภาพการจัดการเรียน การสอนในโรงเรียนมีความแตกต่างกันขาดข้อมูลสารสนเทศ ด้านการค้นคว้าวิจัยและสำรวจคุณภาพ ทางการศึกษา การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร การจัดกิจกรรมนักเรียนและ การจัดบริการสนับสนุนการเรียนการสอนยังอยู่ในขอบเขตจำกัด ขาดบุคลากรและเทคนิควิธีการที่ ทันสมัย การพัฒนาครูอาจารย์ให้เป็นผู้มีคุณธรรม มีอุดมการณ์และความเป็นเลิศทางวิชาการ ยังทำได้ในขอบเขตที่จำกัด

ด้านส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ขาดทุนส่งเสริมการเรียนการสอน นักเรียนไม่ สามารถนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เท่าที่ควร

ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านการเกษตรซึ่งเป็นอาชีพหลัก ยังขาด ระบบและขั้นตอนของการจัดการศึกษาแบบครบวงจร ขาดบุคลากรที่จะแนะแนวอาชีพและให้ข้อมูล ตลาดแรงงานสัมพันธ์

ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชนบท มีปัญหาหลักคือการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม
เกษตรไปสู่สภาพสังคมอุตสาหกรรมที่ค่อนข้างเทคโนโลยี

นอกจากนี้ยังประสบปัญหาด้านการศึกษา เพื่อพัฒนาสุขภาพ ด้านการอนุรักษ์ ส่งเสริม
เผยแพร่ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม ด้านการส่งเสริมศีลธรรม คุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม และด้าน
การประสานงานและส่งเสริมการระดมสรรพกำลังเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างมีระบบ

จากสภาพปัญหาและความจำเป็นดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนา ปรับปรุง
คุณภาพการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทราให้สูงขึ้นอีก และเนื่องจากโรงเรียนเป็น
แหล่งวิชาการชั้นมูลฐาน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการให้ความรู้ทางด้านวิชาการ เพื่อส่งผล
ประโยชน์ให้เด็กได้นำไปใช้ในการดำรงชีวิต (จิระ สิริ 2520 : บทถ้อยหน้า จ.) งานวิชาการ
จะเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมการวัดผลการศึกษา เป็นงานที่จะต้องทำตั้งแต่
ต้นจนจบปีการศึกษา มีความยุ่งยากซับซ้อน ต้องอาศัยความร่วมมือและการประสานสัมพันธ์อันดีจาก
หลาย ๆ ฝ่าย ทั้งจากที่บ้านและทางโรงเรียน ผู้บริหารและครูจะต้องประสานและร่วมมือในการ
ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องหมั่นปรับปรุงแก้ไขคุณภาพทางด้านวิชาการให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง
ใหม่ ๆ อยู่เสมอ จะต้องเข้าใจในโครงสร้าง กระบวนการบริหารและวิธีการปฏิบัติงานวิชาการ
เป็นอย่างดี ผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นผู้ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ปรึกษา แก้ไข
ปรับปรุง ส่งเสริม อบรม และให้บริการทางวิชาการ เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ประนอม บุญเนา 2521 : 9) จึงเห็นได้ว่า งานวิชาการเป็นหัวใจในกิจการ
ทั้งหมดของโรงเรียน มีความสำคัญเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา
สายสามัญ และเมื่อพิจารณาจากหลักสูตรแล้วจะเห็นว่าหลักสูตรมัธยมศึกษาสายสามัญทั้งระดับตอนต้น
และตอนปลายเน้นหนักในเรื่องวิชาการ (กอ สวัสดิทาณิช 2511 : 180) และหัวใจของความ
สำเร็จในการปรับปรุงการศึกษาจะอยู่ที่คุณภาพของการสอนและวิธีสอน ซึ่งจะต้องปรับปรุงโดยใช้
กระบวนการ วิธีการปฏิบัติ และเทคนิคเฉพาะอย่าง (วิจิตร ธีระกุล วรุฒบางกูร และคณะ 2519 : 17)

เนื่องจากความสำคัญของงานวิชาการมีมากดังที่กล่าวแล้ว และผู้วิจัยเห็นความสำคัญของ
สภาพปัญหาและความจำเป็น จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการบริหารงานและปัญหาอันเกิดจากการ
ปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัด
ฉะเชิงเทรา. เพื่อว่าผู้บริหารจะได้นำผลการวิจัยมาใช้ประกอบการปรับปรุงการวางแผนการเรียน
การสอน และปรับปรุงบุคลากร ซึ่งจะส่งผลให้เกิดเอกภาพในการบริหารงานมัธยมศึกษาทุกระดับ

ให้บรรลุผลตามแผนพัฒนาการศึกษาของกรมสามัญศึกษา ที่มุ่งเน้นการสร้างคุณภาพของนักเรียน ให้เป็นพลเมืองที่ดีที่พึงประสงค์ของประเทศชาติ ส่วนในระดับจังหวัดและระดับเขตการศึกษา จะได้มีข้อมูลไปประกอบการวางแผนปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัด และของเขตการศึกษาเพื่อการปรับปรุงมาตรฐานและพัฒนาคุณภาพทางค่านิชาการให้ดียิ่งขึ้นในปี การศึกษาต่อ ๆ ไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษากิจกรรมหรือการดำเนินงานที่ใช้ในการปฏิบัติงานวิชาการ ตามที่กรมสามัญศึกษากำหนด และปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการดังนี้
 - 1.1 หลักสูตร
 - 1.2 เอกสารประกอบหลักสูตร
 - 1.3 วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน
 - 1.4 การใช้แหล่งทรัพยากรและแหล่งวิชาในห้องเรียน
 - 1.5 การจัดตารางสอน
 - 1.6 เวลาเรียนของนักเรียน
 - 1.7 ห้องวิชาการ
 - 1.8 การกำหนดให้ครูอาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการหรือการสอน
 - 1.9 วิธีสอน
 - 1.10 การช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนช้าและส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดีหรือการสอนซ่อมเสริม
 - 1.11 การประเมินผลการศึกษา

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ

บุคลากร วิทยาลัย

- 1.12 การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน
- 1.13 กิจกรรมนักเรียน
- 1.14 การประเมินผลงานวิชาการ
- 1.15 การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ

2. ในการวิจัยครั้งนี้ใช้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา แบ่งออกเป็น 2 ฝ่ายคือ

2.1 ผู้บริหาร ได้แก่ อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ ของโรงเรียน

2.2 ครู ได้แก่ ครูอาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ ของโรงเรียน และมีประสบการณ์ด้านการสอนมาแล้วอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา และฝ่ายสนับสนุนการเรียนการสอน ได้แก่ ครูอาจารย์ผู้สอนและทำหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษา บรรณารักษ์ห้องสมุด ฝ่ายแนะแนว และฝ่ายกิจกรรม

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยโดยส่วนรวมจึงใช้ได้กับจังหวัดฉะเชิงเทรา

2. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสอบถามสภาพความเป็นจริงของการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา เฉพาะปีการศึกษา 2530 เท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและครูในการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของ

จังหวัดฉะเชิงเทราและผู้บริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการ ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

งานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพได้แก่ หลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน การใช้แหล่งทรัพยากรและแหล่งวิชาในห้องเรียน การจัดการรายสอน เวลาเรียนของนักเรียน ห้องวิชาการ การกำหนดให้ครูอาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการหรือการสอน วิธีสอน การช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนช้าและส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดีหรือการสอนซ่อมเสริม การประเมินผลการศึกษา การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน กิจกรรมนักเรียน การประเมินผล งานวิชาการ และการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญที่สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ผู้บริหาร หมายถึง อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียน รวมถึงผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้บริหารงานวิชาการ หรือผู้ที่ทำหน้าที่หรือรักษาการแทนในตำแหน่งที่กล่าวมาแล้วในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา

ครู หมายถึง ครูอาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทราในหมวดวิชาต่าง ๆ รวมถึงฝ่ายสนับสนุนการเรียนการสอน ได้แก่ ครูอาจารย์ผู้สอนและทำหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับวัสดุทัศนศึกษา บรรณารักษ์ห้องสมุด ฝ่ายแนะแนว และฝ่ายกิจกรรม

ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดโรงเรียนที่ถือเอาจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ คือ โรงเรียนขนาดใหญ่จะมีนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป โรงเรียนขนาดกลางจะมีนักเรียนตั้งแต่ 500-1,499 คน และโรงเรียนขนาดเล็กจะมีนักเรียนตั้งแต่ 1-499 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. ประชากรในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดละเชิงเทรา จำนวน 19 โรงเรียน จำแนกเป็น โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 4 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 4 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 11 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูล 2 ฝ่ายคือ ผู้บริหารและครู ที่ปฏิบัติงานวิชาการ อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดละเชิงเทรา

1.1 ผู้บริหาร ได้แก่ อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ ใช้ประชากรทั้งหมดโดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง ใ้กลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 143 คน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังนี้

1.1.1 จำนวนประชากรที่เป็นผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวนทั้งสิ้น 40 คน

1.1.2 จำนวนประชากรที่เป็นผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง มีจำนวนทั้งสิ้น 40 คน

1.1.3 จำนวนประชากรที่เป็นผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีจำนวนทั้งสิ้น 63 คน

1.2 ครู

1.2.1 ครูอาจารย์ ได้แก่ครูอาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชา 8 หมวดวิชาคือ หมวดวิชาภาษาไทย หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ หมวดวิชาคณิตศาสตร์ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาสังคมศึกษา หมวดวิชาพลานามัย หมวดวิชาศิลปะศึกษา และหมวดวิชาการงานและอาชีพ รวมทั้งสิ้น 759 คน จำนวนตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คำนวณจากประชากรทั้งหมดโดยใช้สูตรของ มอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 : 607-610) คือ

$$n = \frac{0.96025 N}{0.96025 + 0.0025 N}$$

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร

N = จำนวนประชากร

ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด จำนวน 254 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) เทียบสัดส่วนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนดังนี้

จำนวนตัวอย่างประชากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวนทั้งสิ้น 151 คน

จำนวนตัวอย่างประชากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง มีจำนวนทั้งสิ้น 59 คน

จำนวนตัวอย่างประชากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีจำนวนทั้งสิ้น 44 คน

1.2.2 ฝ่ายสนับสนุนการเรียนการสอน ได้แก่ ครูอาจารย์ผู้สอนและทำหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษา บรรณารักษ์ห้องสมุด ฝ่ายแนะแนว และฝ่ายกิจกรรม ใช้ประชากรที่เป็นหัวหน้าฝ่ายทั้งหมดโดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 4 คน ได้กลุ่มประชากรฝ่ายสนับสนุนการเรียนการสอน จำนวน 76 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทั้งหมดจำนวน 473 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ชุดคือ

ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหาร

ชุดที่ 2 สำหรับครู

แบบสอบถามแต่ละชุดแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมหรือการดำเนินงานที่ใช้ในการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) และแบบปลายเปิด (open-ended)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) และแบบปลายเปิด (open-ended)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

- 1. ศึกษาตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยเกี่ยวกับ หลักการ แนวคิด ทฤษฎี

และขอค้นพบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา

2. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย
3. สร้างข้อกระทงคำถามให้ครอบคลุมกรอบความคิดในการวิจัย
4. นำข้อกระทงคำถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาให้ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความตรงตามเนื้อหา (content validity) และภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
5. นำข้อกระทงคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความตรงตามเนื้อหา (content validity) และภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
6. นำข้อกระทงคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาให้ตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง
7. พิมพ์แบบสอบถามและนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปให้ผู้ตอบแบบสอบถาม และไปรับคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างประชากร ทั้ง 2 กลุ่ม แยกเป็นข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ จำนวนปีที่รับราชการ ภูมิตำแหน่งที่รับผิดชอบในปัจจุบัน วิเคราะห์โดยกสรีใช้ค่าสถิติร้อยละ (percentage)
จำแนกตามขนาดโรงเรียน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมหรือการดำเนินงานที่ใช้ในการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครู ได้แก่ หลักสูตร เอกสาร ประกอบหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน การใช้แหล่งทรัพยากรและแหล่งวิชาในห้องเรียน การจัดการรายสอน เวลาเรียนของนักเรียน ห้องวิชาการ การกำหนดให้ครูอาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการหรือการสอน วิจัยสอน การช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนช้าและส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดีหรือการสอนซ่อมเสริม การประเมินผลทางการศึกษา

การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน กิจกรรมนักเรียน การประเมินผลงานวิชาการ และการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ แยกวิเคราะห์เป็นรายด้านตามข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างประชากร ใช้ค่าสถิติร้อยละ (percentage) จำแนกตามขนาดโรงเรียน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการ แยกเป็นรายด้านตามข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างประชากร ใช้ค่าสถิติร้อยละ (percentage) จำแนกตามขนาดโรงเรียน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

การนำเสนอผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดลำดับขั้นตอนของการนำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ข้อจำกัดของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย คำนิยามศัพท์เฉพาะ วิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กล่าวถึง หลักการ แนวคิด และข้อค้นพบ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการ ของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

กล่าวถึง การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับในแบบสอบถาม และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

บทที่ 5 สรุปลผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ
กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปลผลการวิจัย
อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ประวัติผู้วิจัย